

Saariston liikennepalvelujen järjestäminen tulevaisuudessa

Liikenneneuvos Eeva Linkama, LVM

Saaristoliikenteen neuvottelukunta 11.11.2014

Saariston liikennepalvelujen järjestäminen
**Selvityksen taustalla on vuoden 2012
liikennepoliittinen selonteko**

”Tehdään päätös saaristoliikenteen palvelutasosta ja osoitetaan siihen tarvittava rahoitus. Edistyneillä hankintamenettelyillä ja valtion talousarviossa annettavin sopimusvaltuuksin varmistetaan liikenteen pitkäjänteisyys ja kohtuullinen kustannustehokkuus.”

Työn yleisiä lähtökohtia

- Liikennepoliittinen selonteko v 2012
- Saaristoalueita koskevat erityissäädökset
- Muu saariston liikennepalveluihin liittyvä säädöspohja
- Saaristopolitiikka / saaristo-ohjelma
- Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma 2014-2020
- Saaristomatkailun kehittämistavoitteet
- Toimintaympäristön muutokset, haasteet ja mahdollisuudet
- Liikennepolitiikalla elinvoimaa -tavoite
- Yhdenvertaisuusperiaate alueittain ja väestöryhmittäin
-
-

Liikenneyhteydet ja -palvelut kasvun alustana

- Liikenneinfrastruktuuri ja -palvelut ovat ennen kaikkea yhteiskunnan keskeisten toimintojen – opiskelun, asumisen, työssäkäynnin ja tuotannon – mahdollistajia ja samalla talouskasvun vipuvarsi.
- Liikennejärjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen on monialaista ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Erityisesti korostuu tarve liikenne-, alue-, elinkeino- ja innovaatiopolitiikan tavoitteelliseen yhteistyöhön.
- Elinkeinoelämän tarpeet voivat muuttua nopeasti. Liikenneinfrastruktuurin ja -palveluiden on kyettävä reagoimaan näihin muutoksiin nopeasti ja tehokkaasti. Reagoinnissa korostuu asiakastarpeen ymmärtäminen, reaaliaikainen tilan seuranta ja systemaattinen ennakointi.

Tavoite: **Liikennepolitiikalla elinvoimaa**

Mitä saaristossa halutaan mahdollistaa?

■ Tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut vakinaisille asukkaille (laki saariston kehityksen edistämisestä)

- 5 § Liikenne- ja kuljetuspalvelut: "Valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asiainnoin kannalta tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset"

■ + Kehittymismahdollisuuksia saariston palvelu- ja matkailuyrityksille?

■ + Saaristoon uutta liikenteeseen liittyvää yritystoimintaa ja työpaikkoja?

■ + Hyödynnetään saaristo-oloihin liittyvä erityisosaaminen ja potentiaali?

Käyttäjien tarpeita vastaavat liikennepalvelut

Enemmän vaikuttavuutta vähemmällä rahalla

Fiksut ja kilpailukykyä tukevat liikenneyhteydet

Uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja

Kilpailuetua suomalaiselle elinkeinoelämälle

Turvalliset ja ympäristöystävälliset liikenneyhteydet

Liikennepalvelujen järjestämisen uudenlainen tulokulma

■ Liikennepolitiikalla elinvoimaa:

- Resurssitehokkuuden kasvattaminen julkisella sektorilla
- Asiakkaiden matka- ja kuljetustarpeisiin kustannustehokkaat, yhteen toimivat ja helppokäyttöiset palveluratkaisut
- Liikenneyhteydet ja –palvelut ovat alusta yritysten liiketoiminnan kehittymiselle ja uuden syntymiselle
- Julkiset ja markkinaehtoiset palvelut täydentävät toisiaan
- Julkisin varoin turvataan peruspalvelu siellä missä se ei muuten toteudu
- Fyysinen liikkuminen ja digitaalinen asiointi korvaavat ja täydentävät toisiaan

■ Asiakkaiden tarpeita vastaava kokonaispalvelu

- Tavoitteena joustava, saumaton palvelukokonaisuus asiakkaille: vesi- ja maaliikennepalvelujen sekä tietopalvelujen yhdistelmä
- Asiakkaiden, palveluntuottajien, kuntien ja muiden intressitahojen kanssa avoin, jatkuva vuoropuhelu selvitystyön aikana

Peruspalvelutason määrittäminen maan eri osissa yhtenäisin periaattein

- **Tavoitteena on määrittää tarvittava peruspalvelutaso samoin perustein saaristossa ja maan muilla alueilla ...**
 - Vakinaisen väestön asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin näkökulmasta
 - Vapaa-ajan asukkaiden ja matkailijoiden näkökulmasta
 - Yritysten liiketoiminnan ja kehittymismahdollisuuksien näkökulmasta
- **... saaristolakiin sisältyvän määrittelyn henkeä noudattaen**

”Valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään asumisen, toimeentulon ja välttämättömän asioinnin kannalta tarpeelliset liikenne- ja kuljetuspalvelut, sekä siitä, että nämä palvelut ovat mahdollisimman joustavat ja ilmaiset tai hinnaltaan kohtuulliset”

Saariston liikennepalvelujen järjestäminen

Vaihe 1

Palvelutasoa koskeva selvitys ja esitys

- Saariston eri käyttäjäryhmien liikenne- ja kuljetuspalveluihin liittyvien tarpeiden, odotusten ja tavoitteiden selvittäminen
- Miten saariston liikennepalvelujen koetaan vastaavan eri tahojen tarpeisiin, odotuksiin ja tavoitteisiin nyt ja tulevaisuudessa
- Millainen palvelukokonaisuus (vesi- ja maaliikennepalvelujen sekä tietopalvelujen yhdistelmä) parhaiten vastaisi tarpeisiin
- Mikä tulisi olla valtion ja kuntien rooli ja vastuu tarpeisiin vastaavien liikenne- ja kuljetuspalvelujen järjestämisessä

Keväällä 2015:

- **Selvitys saariston liikennepalvelujen järjestämiseen liittyvistä tarpeista, odotuksista ja tavoitteista**
- **Esitys siitä, mikä on valtion ja kuntien rooli ja vastuu tarpeisiin vastaavien liikenne- ja kuljetuspalvelujen järjestämisessä**

Vaihe 2

Tarvittavien liikenne- ja kuljetuspalvelujen järjestäminen

Millainen liikenne- ja kuljetuspalvelujen kokonaisuus parhaiten vastaisi saariston eri käyttäjäryhmien tarpeisiin kestäväällä tavalla ja miten valtion ja kuntien vastuulla olevat palvelut järjestetään

- **Kehitetään saariston liikennepalvelujen järjestämiseen nykyistä fiksumpi malli (2015)**
 - Nykyisten liikenne- ja kuljetuspalvelujen kehittämispotentiaali
 - Tiedon ja tietopalvelujen hyödyntäminen
 - Markkinaehtoisten liikenne- ja kuljetuspalvelujen hyödyntäminen
 - Kokonaispalvelun saumattomuus, joustavuus
 - Palvelujen hinnoittelun periaatteet
 - Valtion ja kuntien vastuulla oleva palvelukokonaisuus ja sen hankintamenettelyt
- **Kokeillaan uutta konseptia nykyisten sopimusten rinnalla (2016-17)**
- **Hyödynnetään kokeilusta saadut kokemukset seuraavalla hankintakierroksella nykyisten sopimusten päättyessä (2019-)**

Avoimesti ja yhdessä !

- Ei perusteta työryhmää, vaan tehdään liikenne- ja viestintäministeriön vedolla pääosin virkatyönä ”muuntuvalle tiimille”. Valmistelun eri vaiheissa pyritään hyödyntämään eri alojen asiantuntijoita sekä saaristolaisien ja muiden saaristossa toimivien tahojen tietoa ja näkemyksiä.
- Saariston erilaiset asukkaat, yritykset, kunnat, palveluntarjoajat, matkailutoimijat ja muut intressitahot pyritään eri tavoin osallistamaan valmistelutyöhön. Apuna on tarkoitus käyttää edistyksellisiä asiakaslähtöisten palvelujen kehittämiseen soveltuvia menettelyjä ja niihin erikoistuneita asiantuntijoita.
- Saaristoasiain neuvottelukunnan ja Saaristoliikenteen neuvottelukunnan kanssa halutaan käydä avointa ja rakentavaa keskustelua koko prosessin ajan ja saada kaikki mahdollinen apu ja tuki työhön.

Kiitos mielenkiinnostanne!

Lisätietoja

Liikenneneuvos **Eeva Linkama**

Liikenne- ja viestintäministeriö, liikennepolitiikan osasto

[eeva.linkama\(a\)lvm.fi](mailto:eeva.linkama@lvm.fi)

Puh 0295 34 2476